

Indstilling til Cavlingprisen 2021 – Jonatan Placing, DR Dokumentar

Jeg indstiller hermed journalist Jonatan Placing fra DR Dokumentar for hans fremragende og rystende afsløringer af sundhedsvæsenets svigt i forbindelse med den livsfarlige infektion: kødædende bakterier.

I tre dokumentarprogrammer afdækker Jonatan Placing en hjerteskrærende og skræmmende beretning om en uhyggelig infektion, som rammer helt almindelige mennesker som 17-årige Mathilde, der skærer hånden på et glasskår en aften i byen med vennerne. To døgn senere kæmper Mathilde for sit liv, mens de kødædende bakterier breder sig i hende.

Gennem de tre programmer dokumenteres det, hvordan lægerne gang på gang overser sygdommen og dermed sætter behandling i gang for sent.

Tidsfaktoren er helt afgørende for overlevelse, da bakterien spreder sig med op mod 10 cm i timen. Derfor kan det have fatale konsekvenser, hvis ikke der handles hurtigt.

I udsendelserne undersøges tre patienters sygdomsforløb, hvor de pårørende beskriver klare symptomer på sygdommen, mens de forgæves forsøger at råbe lægerne op. De bliver afvist flere gange. En patient mister underarmen. To patienter mister livet - ligesom hver fjerde ud af de 150 danskere, der rammes årligt. Sygdommen er dermed langt mere dødelig og rammer langt flere end fx bakteriel meningitis.

Journalisten har helt usædvanligt - og trods massiv modstand fra myndighederne - fået adgang til en række originale lydoptagelser fra sygdomsforløbene. Optagelserne, som blandt andet omfatter samtaler mellem patienter og læger, dokumenterer de rystende svigt, som patienterne udsættes for. Desuden hører vi samtalerne mellem læger og alarmcentraler, kommunikationen til og fra ambulancer og lægehelikopter. Optagelser der bringer os enestående tæt på sygdomsforløbene.

Adgangen til optagelserne og brugen af dem er enestående i dansk dokumentar-sammenhæng og et resultat af et forbilledligt, langvarigt og insisterende stykke gravearbejde og juridisk tovtrækkeri. Jonatan Placing undrede sig over, at lydfiler fra lægevagten i Region Syddanmark var af påfaldende dårlig kvalitet. Det var svært at høre, hvad der blev sagt mellem lægevagten og den pårørende til en patient ramt af kødædende bakterier – hvilket virkede paradoksalt, da lydbåndene ofte udgør kernen i klage- og erstatningssager.

Da journalisten spørger lægerne i Syddanmark, om lydfilerne findes i bedre kvalitet, får han af flere omgange at vide, at det gør der ikke. Men til sidst finder Jonatan Placing ud af, at det er lægerne selv, der forringer lyd kvaliteten for at beskytte lægernes identitet. En praksis de - uden at orientere myndighederne - iværksatte i 2014.

Lægerne ønskede dog ikke at udlevere de originale lydfiler til patienten - eller DR. Derfor var klagemyndighederne de eneste, der kunne få dem udleveret, og de stillede sig tilfreds med de slørede lydoptagelser fra lægevagten.

Det stoppede imidlertid ikke Jonatan Placing, der minutiøst gennemgik de slørede lydfiler, og i samarbejde med flere lydekspertter kunne han dokumentere, at der var en række ikke-hørbare passager på lydbåndene, som potentielt var afgørende for sagens udfald. Den viden overgav journalisten til myndighederne, der efterfølgende valgte at indhente originale lydfiler. Ikke bare i den konkrete sag. De valgte af genåbne alle klagesager over lægevagten siden 2014, hvor sløringen var begyndt.

Jonatan Placing fik dermed afdækket, at lægerne, både i de konkrete sager om kødædende bakterier og helt generelt, har forringet lyd kvaliteten på bandede optagelser med det formål at beskytte lægerne mod eksponering. Jonatans Placing har dermed banet vejen for andre journalister, som fremover ønsker at kaste lys over sager i sundhedsvæsenet.

Programserien hviler grundlæggende på et særdeles stærkt og dybdeborende researcharbejde, hvor journalisten har indhentet ny information om patienter, inficeret med kødædende bakterier, på tværs af myndighederne (bl.a. Styrelsen for Patientsikkerhed, Patienterstatningen, Sundhedsvæsenets Disciplinærnævn, Styrelsen for Patientklager, domstolene og Rigshospitalet) for at sammenstykke billedet af systematiske problemer med at opdage sygdommen i tide og få svar på, hvordan de samme diagnosefejl kan opstå igen og igen i vores sundhedsvæsen.

Jonatan Placing dokumenterer blandt andet, at Styrelsen for Patientsikkerhed i 36 tilfælde blev direkte advaret om, at patienter, ramt af kødædende bakterier, var blevet diagnosticeret eller behandlet for sent - i de fleste tilfælde enten med døden eller alvorlige skader til følge - men uden at man havde handlet på advarslerne.

Det dokumenteres også, at Region Hovedstaden - efter et dødsfald med kødædende bakterier i 2014 - indførte procedureændringer for at opdage disse patienterne tidligere. Men procedureændringer blev aldrig delt med resten af landet. I dag erkender Danske Regioner, at det var en klar fejl.

Fejl vil opstå i sundhedsvæsenet. Det er uundgåeligt. Men pårørende og patienter må forvente, at sundhedsvæsenet gør alt, der er muligt, for at lære af fejlene og sikre, at den næste patient ikke skal opleve samme svigt.

Afdækningen har blandt andet medført, at Styrelsen for Patientsikkerhed, Sundhedsstyrelsen og regionerne nu er gået i gang med at udarbejde en national instruks om kødædende bakterier, der skal sikre en ensartet behandling og diagnose på landsplan, og at de praktiserende lægers akuthåndbog tilføres nye afsnit om kødædende bakterier.

Desuden har Patienterstatningen, Styrelsen for Patientklager og Sundhedsvæsenets Disciplinærnævn genåbnet alle klage- og erstatningssager siden 2014, der omhandler Lægevagten i Region Syddanmark pga. lægernes sløring af lydfiler.

For denne enestående journalistiske indsats bør årets Cavling-pris tilfalde DR's Jonatan Placing.

Link til de tre programmer findes her:

https://www.dr.dk/drtv/serie/de-koedaedende-bakterier_273625

Mvh Steen Jensen

Steen Jensen
Dokumentarchef

